

Spotreba potravín

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Lamačská cesta 3/C, 840 05 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Csilla Kiššová
1.4 Odbor	Odbor štatistiky životnej úrovne obyvateľstva
1.5 Telefón	+421 2 50236 545
1.6 E-mail	csilla.kissova@statistics.sk

2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	17.04.2024

3 Popis štatistiky	
3.1 Popis údajov	
Predmetom štatistiky spotreby potravín sú údaje o spotrebe základných druhov potravín a alkoholických nápojov populácie Slovenskej republiky. Priemerná spotreba základných druhov potravín a alkoholických nápojov vyjadruje ich množstvo (určené na humánnu spotrebu) dostupné v krajine v sledovanom roku. Údaje o spotrebe potravín sú odvodené na základe bilančného prístupu. Jednotlivé údaje o spotrebe potravín boli odvodené na základe kompilovaných ponukových bilancií. Metodika zostavovania ponukových bilancií za sledované potravinové komodity je dostupná v metodických manuáloch vydaných Európskym štatistickým úradom z roku 2009. Postup výpočtu spotreby potravín je dostupný aj v internej metodickej príručke ŠÚ SR: „Metodika výpočtu spotreby potravín na obyvateľa“	
3.2 Klasifikačný systém	
Pre štatistiku spotreby potravín je používaná interný číselník potravín. Použité údajové zdroje na základe, ktorých boli odvodené jednotlivé údaje o spotrebe potravín používajú nasledujúce číselníky a klasifikácie: klasifikácia priemyselnej produkcie „Prodslov 2021“; KN (kombinovaná nomenklatúra vydaná na základe nariadenie komisie (EÚ) 2020--/1577 z 21.septembre 2020), interné číselníky potravinových výrobkov, ktoré používajú ŠŠZ vykonávané MPRV SR.	
3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov	
Celková spotreba potravín v SR a spotreba potravín v SR na obyvateľa.	
3.4 Štatistické pojmy a definície	
Hlavné pojmy a definície používané na odvodenie údajov o spotrebe potravín sú:	

- Produkcia sledovaných druhov potravín zahŕňa ich výrobu v poľnohospodárskych podnikoch, vo výrobných podnikoch potravinárskeho podniku vrátane odhadu výroby niektorých druhov potravín v domácnostiach (samozásobenia).
- Dovoz sledovaných druhov potravín
- Vývoz sledovaných druhov potravín
- Počiatočná zásoba (PZ) sledovaného druhu potravinu predstavuje ich zásobu k 1.1. sledovaného kalendárneho roku v poľnohospodárskych podnikoch, výrobných podnikoch potravinárskeho priemyslu a pre niektoré druhy potravín sú dostupné ich zásoby v obchodnej sieti.
- Iné zdroje sledovaných druhov potravín predstavujú presun stanoveného množstva potravinu zo štátnych hmotných rezerv pre humánnu spotrebu.
- Konečná zásoba sledovaného druhu potravinu (KZ) predstavuje ich zásobu k 31.12. sledovaného kalendárneho roku v poľnohospodárskych podnikoch, výrobných podnikoch potravinárskeho priemyslu a pre niektoré druhy potravín sú dostupné ich zásoby v obchodnej sieti.
- Iné výdaje sledovaného druhu potravinu predstavuje ich spotrebu na siatie, výrobné straty, skladovacie straty, spotrebu na kŕmenie hospodárskych zvierat, iné použitie na nepotravinárske účely a presun stanoveného množstva potravinu do štátnych hmotných rezerv.
- Celková domáca spotreba sledovaného druhu potravinu v SR predstavuje dostupné množstvo potravinu v krajine určené na humánnu spotrebu v sledovanom kalendárnom roku. Je odvodené na základe nasledujúceho vzorca:

$$\text{Celková domáca spotreba potravinu} = \text{PZ} + \text{produkcia} + \text{Iné zdroje} + \text{Dovoz} - \text{Iné výdaje} - \text{Vývoz} - \text{KZ}$$
- Spotreba sledovaného druhu potravinu v SR na obyvateľa predstavuje celkovú domáca spotreba sledovaného druhu potravinu v SR prepočítanú na jedného obyvateľa SR. Na prepočet celkovej spotreby sledovaného druhu potravinu na obyvateľa sa používa stredný stav obyvateľstva v danom roku.

3.5 Štatistická jednotka

Sledovaná štatistická jednotka podnik, domácnosti

3.6 Cieľová populácia

Výrobcovia, dovozcovia, vývozcovia, domácnosti

3.7 Geografické pokrytie

Slovenská republika

3.8 Časové pokrytie

Databáza Štatistického úradu SR (DataCube) obsahuje údaje o spotrebe potravín od roku 1990.

3.9 Bázické obdobie

V štatistike spotreby potravín sa bázické obdobie neuplatňuje.

4 Merná jednotka

Údaje o celkovej spotrebe sledovaných potravín sú vyjadrené v t, mil. l, mil. kusov. Údaje o spotrebe sledovaných potravín na obyvateľa sú vyjadrené v kg, l a kusoch.

5 Referenčné obdobie

Kalendárny rok

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Štatistika spotreby potravín je odvodená štatistika. Na odvodenie spotreby sledovaných druhov potravín je používaná bilančná metóda. Zostavené potravinové bilancie za jednotlivé potravinové komodity sú v súlade z metodickými postupmi, ktoré vypracoval Európsky štatistický úrad a zverejnil v metodických manuáloch vydaných v roku 2009.

6.2 Spoločné využívanie údajov

7 Štatistická dôvernosť

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

Nariadenie (ES) No 223/2009 o európskej štatistike (odôvodnenie 24 a článok 20 ods. 4) z 11. marca 2009 (Ú. V. ES L 87, s. 164) stanovuje potrebu ustanoviť spoločné zásady a usmernenia na zabezpečenie dôvernosti použitých údajov na tvorbu európskej štatistiky a prístup k týmto dôverným údajom s náležitým zohľadnením technického vývoja a požiadaviek zákazníkov v demokratickej spoločnosti. Kódex postupov európskej štatistiky poskytuje ďalšie podmienky, ktoré štatistické úrady musia dodržiavať v oblasti ochrany dôverných štatistických údajov (zásada 5). ŠÚ SR zodpovedá za ochranu získaných dôverných údajov a garantuje ich použitie výlučne na štatistické účely. V súlade so zákonom o štátnej štatistike č. 540/2001 Z. z. §2g a §30 nemôže ŠÚ SR zverejňovať dôverné štatistické údaje, ale len informácie, ktoré vznikli sumarizáciou dôverných štatistických údajov, ktorá neumožňuje priamu alebo nepriamu identifikáciu spravodajskej jednotky. Na internej webovej stránke ŠÚ SR je dostupná Smernica o ochrane dôverných štatistických údajov na Štatistickom úrade SR (Ev. Č. SME-1/2015), ktorá upravuje konkrétne metódy a hodnoty parametrov využívané pri ochrane dôverných štatistických údajov jednotlivých štatistických zisťovaní.

Zásady aplikácie ochrany dôverných štatistických údajov sú k dispozícii na webovej stránke ŠÚ SR na adrese:

<https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/services/infoservis/confidential>

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Dôverným štatistickým údajom je údaj, týkajúci sa jednotlivej štatistickej jednotky, ktorý umožňuje jej priamu alebo nepriamu identifikáciu a bol získaný na štatistické účely podľa zákona. ŠÚ SR poskytuje alebo zverejňuje štatistické údaje a informácie bez priamych identifikátorov v takej podobe, aby v nich údaje poskytnuté žiadateľom nemohli byť priamo ani nepriamo identifikované, teda uplatňuje aktívnu ochranu pre všetky spravodajské jednotky. ŠÚ SR pri zabezpečovaní ochrany dôverných štatistických údajov v tabuľkách s agregovanými údajmi uplatňuje vo všetkých prípadoch pravidlo minimálnej frekvencie pre $n = 3$, t.j. v každej bunke tabuľky sa vyskytuje údaj, ktorý je agregáciou údajov za minimálne 3 spravodajské jednotky.

Publikované údaje o spotrebe potravín nemajú charakter dôverných údajov, keďže pri ich výpočte sú využíva kombinácia viacerých agregovaných údajových zdrojov.

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Zverejňovanie popisovaného okruhu údajov sa vykonáva na základe interného harmonogramu.

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

Edičný program obsahuje základné informácie o vydávaných publikáciách, termínoch vydania a jazykovej verzii. Všetky publikácie sú k dispozícii na internetovom portáli Štatistického úradu SR. Edičný program je dostupný na internetovej stránke ŠÚ SR na adrese: <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/products/publikacie/catalogue>

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

Politika šírenia štatistických informácií je formulovaná v súlade so zákonom o štátnej štatistike, stratégiou rozvoja Štatistického úradu SR, stratégiou šírenia informácií Eurostatu a Kódexom postupov pre európsku štatistiku. Princípy zverejňovania a poskytovania štatistických informácií sú k dispozícii na internetovej stránke ŠÚ SR na adrese:

<https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/services/infoservis/principles>

9 Periodicita zverejňovania

Ročná

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

Za štatistiku spotreby potravín nie sú vypracúvané tlačové správy.

10.2 Publikácie

Publikácia Spotreba potravín v SR je k dispozícii na internetovej stránke ŠÚ SR na adrese:

[Spotreba potravín v SR](#)

Spotreba vybraných druhov potravín je publikovaná aj v Štatistickej ročenke Slovenskej republiky.

10.3 On-line databázy

Údaje za štatistiku spotreby potravín sú dostupné v Databáze ŠÚ SR: DATAcube, prístup na adrese:

<https://datacube.statistics.sk/#!/lang/sk/?>

[utm_source=susr_portalHP&utm_medium=page_database&utm_campaign=DATAcube_portalHP](https://datacube.statistics.sk/#!/lang/sk/?utm_source=susr_portalHP&utm_medium=page_database&utm_campaign=DATAcube_portalHP)

10.4 Prístup k mikroúdajom

Mikroúdaje v rámci štatistiky spotreby potravín nie sú poskytované.

10.5 Iné

10.6 Dokumentácia o metodike

Metodika štatistiky spotreby potravín je spracované v rámci interného dokumentu „Metodika výpočtu spotreby potravín“, ktorý je každoročne aktualizovaný a dostupný na stránkach intranetu ŠÚ SR na adrese:

Metodické vysvetlivky k štatistike spotreby potravín sú uvedené aj v publikácii „ [Spotreba potravín v SR](#)“, ktorá je každoročne vydávaná a publikovaná sa na webovej stránke Štatistického úradu SR.

10.7 Dokumentácia o kvalite

Dôležitosť štatistických zisťovaní realizovaných Štatistickým úradom SR vyžaduje, aby bola k dispozícii dokumentácia procesov týkajúcich sa manažmentu kvality a posudzovania kvality. K takejto dokumentácii patrí napríklad [Deklarácia kvality ŠÚ SR](#), ktorá je dostupná na webovej stránke Štatistického úradu SR. Takisto sú na stránke úradu dostupné správy o kvalite za jednotlivé štatistické zisťovania. Správy o kvalite za štatistiku spotreby potravín sú vypracovávané od roku 2023.

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

Štatistický úrad SR má zavedený systém manažérstva kvality. [Príručka kvality](#) obsahuje opis systému manažérstva kvality a naplnenie požiadaviek normy ISO 9001. Uplatnenie príručky v praxi zabezpečuje, že všetky činnosti, ktoré majú vplyv na kvalitu vytváraných produktov sú plánované, riadené, preskúmané, vyhodnocované a spĺňajú požiadavky akceptované v objednávke.

Základom celého systému manažérstva kvality je [Kódex postupov pre európsku štatistiku](#).

Manažérsky dohľad nad zberom údajov a zostavovaním štatistických údajov sa pravidelne verifikuje prostredníctvom interných auditov (IA) podľa vopred určeného plánu. ŠÚ SR je držiteľom certifikátu systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2008, ktorý získal v novembri 2006. V pravidelných intervaloch podstupuje externé dozorné a recertifikačné audity.

11.2 Hodnotenie kvality

Vzhľadom na to, že údaje o spotrebe potravín sú odvodené bilančnou metódou kvalita týchto údajov je závislá z údajových zdrojov, z ktorých boli odvodené.

Aby sa zabezpečila kvalita údajov o spotrebe sledovaných druhov pre zostavenie jednotlivých potravinových bilancií sa predovšetkým používajú údajové zdroje získané z relevantných štatistických zisťovaní realizovaných v rámci programu štátnych štatistických zisťovaní. K týmto údajom existujú presné metodické popisy, údaje z týchto zisťovaní sú kontrolované z hľadiska ich kvality a sú validované na úrovni spravodajských jednotiek. Taktiež sú známe informácie na úplnosť týchto údajov.

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Údaje o spotrebe potravín odvodené bilančnou metódou sa využívajú hlavne na stanovenie sebestačnosti SR v jednotlivých potravinových komoditách, monitorujú úroveň výživy v SR a pomáhajú nastavovať adekvátnu výživovú politiku štátu.

Na vnútroštátnej úrovni sú hlavnými používateľmi údajov o spotrebe potravín Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, Vedecké a akademické spoločnosti a Výskumné ústavy. Ďalšou skupinou používateľov sú študenti, analytici, novinári a podnikatelia. Na medzinárodnej úrovni sú hlavnými používateľmi údajov o spotrebe potravín hlavne OECD a WHO.

12.2 Spokojnosť používateľov

Štatistický úrad SR pravidelne vyhodnocuje návštevnosť internetovej stránky podľa jednotlivých sekcií a oddelení. Okrem toho uskutočňuje od roku 2009 pravidelne v dvojročných intervaloch prieskumy spokojnosti zákazníkov so svojimi produktmi a službami. Cieľom prieskumov je zistiť spokojnosť zákazníkov s produktmi a službami ŠÚ SR, získať informácie o používateľoch, ich záujme a názore na poskytovanie a kvalitu štatistických produktov a služieb. Získané skutočnosti sú cenným zdrojom pre smerovanie ďalších aktivít ŠÚ SR. Dotazník spokojnosti používateľov, jeho vyhodnotenie, ako aj premietnutie relevantných požiadaviek respondentov do plánov činnosti úradu sú k dispozícii na webovej stránke ŠÚ SR: [Prieskum spokojnosti](#)

12.3 Úplnosť štatistických informácií

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

13.2 Výberové chyby

13.3 Nevýberové chyby

14 Včasnosť a dochvilnosť

14.1 Včasnosť

14.2 Dochvilnosť

Údaje o spotrebe potravín sú zverejňované v súlade s harmonogramom aktualizácie databázy Štatistického úradu SR DataCube. Publikácia „Spotreba potravín v SR je vydávaná v súlade s [Edičným programom](#) úradu.

15 Porovnateľnosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnatelnosť

Údaje o spotrebe potravín reprezentujú spotrebu za celú SR.

15.2 Porovnatelnosť v čase

Údaje o spotrebe potravín sú porovnateľné v celom publikovanom časovom rade.

15.3 Prierezová koherentnosť

Z hľadiska prierezovej koherentnosti sú údaje o spotrebe potravín porovnávané s údajmi zo zisťovania RÚ, ktoré poskytujú informácie o nakúpených množstvách potravín súkromných domácností podľa klasifikácie COICOP a ďalej sú údaje o spotrebe porovnávané so štatistikami Unesda. Koherencia v trende vývoja spotreby je na dobrej úrovni.

15.4 Vnútoraná koherentnosť

Údaje o spotrebe potravín v publikovanom časovom rade sú plne koherentné.

16 Náklady a záťaž respondentov

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

Politika revízií upravuje základné pravidlá a všeobecné postupy, pomocou ktorých sú predbežne zostavené údaje neskôr revidované, ako aj uplatňované v revíziách z iných dôvodov. Politika a kalendár revízií je k dispozícii na internetovej stránke Štatistického úradu SR na adrese:

[Politika a kalendár revízií \(statistics.sk\)](https://statistics.sk)

17.2 Revízia údajov v praxi

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Údaje spotreby potravín v roku 2021 sú agregované dáta odvodené bilančnou metódou na podklade kombinácie viacerých zdrojov údajov zo štátnych štatistických zisťovaní vykonávaných Štatistickým úradom SR a MP RV SR, administratívnych zdrojov MP RV SR ako aj štatistických informácií niektorých potravinárskych zväzov SR.

Údajové zdroje Štatistického úradu SR:

- Údaje zo štvrťročného zisťovania Poľ 1-04 o živočíšnej výrobe a predaji živočíšnych výrobkov
- Údaje z polročného zisťovania o bilancii plodín (Poľ 2-02)
- Údaje z ročného zisťovania o rastlinnej výrobe a stavoch hospodárskych zvierat (Poľ 18-01)
- Údaje z ročného zisťovania o výrobe priemyselných výrobkov a priemyselných službách (Poľ 1-04)
- Údaje na základe štvrťročného výkazu o živočíšnej výrobe a predaji živočíšnych výrobkov (Poľ 1-04)
- Údaje z polročného výkazu o bilancii plodín (Poľ 2-02)

- Údaje z ročného výkazu o výlove rýb (Ryb (1-01)
- Údaje z ročného výkazu o výrobe priemyselných výrobkov a priemyselných službách (Priem 6-01)
- Údaje z mesačného výkazu v priemysle (Priem 1-12)
- Dovoz a vývoz potravinových komodít v rozsahu položiek kapitoly 01 až 24 [harmonizovaného systému kombinovanej nomenklatúry \(ďalej HS_CN\)](#) podľa metodiky Intrastat.

Údajové zdroje MP RV SR:

- ODV(MP-SR 7-02) Polročný výkaz o pohybe výrobkov
- ML(MP-SR) 6-12 Mesačný výkaz o nákupe mlieka, vývoji cien a o rozdelení výrobkov z mlieka pre „veľké a malé mliekarne“
- ML(MP-SR) 6-01 Ročný výkaz o produkcii a využití mlieka v mliekarňach
- BM (MP-SR) 1-12 Mesačný výkaz o zabití jatočných zvierat a hodnote ich nákupu podľa akostných tried.
- RM (MP-SR) 2-12 Mesačný výkaz o bilancii mäsa na kosti a výrobkov z mäsa.
- OB (MP-SR) 9-12 Mesačný výkaz o zdrojoch, predaji a použití obilnín
- FC(MP-SR) 1-12 Mesačný výkaz o fondoch cukru, melasy a izoglukózy
- LB (MP-SR) 3-04 Bilancia liehovín
- LB(MP-SR) 4-02 Bilancia ovocných destilátov
- VOH (MPRV-SR) 7-12 Štvrťročný výkaz o výrobe, odbyte a celkovej ponuke jatočnej hydiny a konzumných vajec
- KRMZ (MP-SR) 1-04 Štvrťročný výkaz o výrobe kýmnych zmesí a spotrebe
- Mesačný výkaz o liahnutí, násadových vajciach a jednoduchovej hydine
- Poľov (MPRV SR) 12-01 Ročný výkaz o revíri a stavoch zveri i za poľovnícku sezónu
- Ryby (MP-SR) 1-04 Štvrťročný výkaz o spracovaní produktov rybolovu a akvakultúry.

Administratívne zdroje údajov:

- Štatistika výroby a zásob hroznového vína za rok 2021 (Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave)
- Úroda ovocia z registrovaných ovocných sádov v roku 2021
- Ročný výkaz o hospodárení v podnikoch potravinárskeho priemyslu Potrav (MPRV SR)_modul 193. kapacity
- Štatistika výroby SKZ spolu v rokoch 2004-2021

Metodické vysvetlivky k obsahu údajových zdrojov je možné nájsť na odkaze: [vzory štatistických formulárov](#)

18.2 Periodicita zberu údajov

Údaje o spotrebe potravín sa počítajú na ročnej báze. Podkladové údajové zdroje z ktorých sú údaje o spotrebe vypočítané sa zbierajú podľa druhu údajového zdroja na mesačnej, štvrťročnej a ročnej báze.

18.3 Zber údajov

Pre štatistiku spotreby potravín sa nevykonáva špeciálny zber údajov. Všetky údaje o spotrebe potravín sú odvodené z údajových zdrojov uvedených v kapitole 16.1.

18.4 Validácia údajov

Na sledované údaje o spotrebe potravín nie je aplikovaný žiadny validačný proces. Procesom validácie podliehajú však údajové zdroje, z ktorých sú údaje o spotrebe potravín odvodené. Údajové zdroje zo štatistických zisťovaní vykonávaných Štatistickým úradom SR sú napr. monitorované a

validované na viacerých úrovniach, priamo v prostredí Integrovaného štatistického informačného systému (IŠIS), ako aj mimo neho, napr. štandardnými softvérovými nástrojmi a aplikáciami. Prvotná validácia a logické kontroly prebiehajú priamo už pri vyplňaní elektronického formulára spravodajskou jednotkou, kedy v prípade vstupných logických chýb nie je možné formulár ani odoslať. Doručený výkaz je podrobený ďalším validačným kontrolám, z ktorých sa vyhotovujú protokoly chýb. Analýza a následná validácia pracovných výstupov je realizovaná na úrovni gestorských útvarov a je zameraná na podchytenie a prípadné odstránenie disproporcií v príslušnej štatistickej doméne. V prípade závažnejších chýb, extrémnych dát, a pod. sú priamo kontaktované príslušné spravodajské jednotky, s cieľom upresnenia poskytnutých informácií.

18.5 Spôsob spracovania údajov

Údaje spotrebe sledovaných potravín sa vypočítavajú bilančnou metódou, ako bolo uvedené v časti 3.1 tejto správy. Hlavné údajové vstupy používané pre výpočet sú údaje o domácej produkcii, dovozoch a vývozočoch a počiatočných a konečných zásobách. Vyššie uvedené údajové vstupy kumulované na sledovaný kalendárny rok sú získavané z údajových zdrojov uvedených v časti 16.1 tejto správy.

18.6 Úprava údajov

19 Poznámka